

Underhållsskolan *Del 2* **MÅLA OM FASADEN**

Ny färg eller bara en uppfräschning av den gamla? Torrt väder och värmepump är perfekt för att måla huset. Innan du tar fram penseln är det läge för ett grundligt förarbete.

TEXT: TORE TOBIASSON

9 SMARTA MÅLNINGSTIPS

1. Ta god tid på dig att välja kulör.
2. Provmåla.
3. Åk runt i villaområden för att se hur färger upplevs. Hittar du en snygg kulör? Knacka på och fråga vilken färg husägaren har använt.
4. Använd i första hand samma färgtyp som huset är målat med tidigare.
5. Hyr en byggställning, det är säkert och bekvämt, och tidsbesparande jämfört med stege.
6. Investera i bra verktyg om du gör jobbet själv. Annars är det lämpligt att utnyttja ROT-avdraget eftersom fasadmålning är arbetsintensivt.
7. Med bra underarbete klarar sig fasaden längre innan nästa ommålning.
8. Tvätta ordentligt innan du målar, även om fasaden ser ren ut kan det finnas mögel.
9. Du kan inte bara bättra på enstaka områden, hela sidan måste målas – annars ser det ut som fläckar.

... och 3 saker att undvika!

- Att välja kulör enbart efter ett litet NCS-färgprov.
- Att tvätta fasaden med högtryckstvätt på nära håll – det tar ca två månader innan den har torkat.
- Att måla i starkt solljus.

De allra flesta fasadproblem har en gemensam nämnare:

– Det handlar om att hålla vattnet borta. Det är alltid fukten som förstör fasaden, säger Lars Johansson, byggnadsingenjör på Villaägarnas Riksförbund i Luleå.

Du måste rensa hängrännor och se till att det inte blir stopp i stuprören.

– Fryser stupröret så spricker rörskarven och regnvattnet står som en stråle mot husväggen, säger Lars.

Leta också efter svaga punkter kring fönsterblecken, det är en vanlig väg för vattnet att ta sig in i fasaden. Och när det gäller putsade fasader är det viktigt att använda en färg som inte är för tät.

– Putsfärgen ska vara vattentät men inte ångtät, precis som moderna regnkläder – de håller tätt mot regnet men släpper igenom vattenångan från kroppen, säger Lars Johansson.

Innan du ger dig i kast med färgburkar och penslar ska du alltid kontrollera husets fasad. Det rådet ger Patrik Andersson på Rusch måleri i Göteborg:

– Kanske upptäcker du att färgen släpper på ett specifikt ställe, då gäller det att ta reda på varför och åtgärda innan du målar.

Allt från trä till tegel

För att undvika att träfasaden börjar flagna eller ruttna så måste du arbeta på flera plan. Det innebär att åtgärda konstruktionsbrister, att inte låta buskar växa upp längs fasaden samt tvätta rent om mögel eller alger börjar växa på väggen. Slutligen måste du också »

LÄR DIG SKÖTA OM DITT HUS – vår nya serie Underhållsskolan ger outhärliga tips för alla villaägare! Du får säsongsaktuella råd om allt från att måla om fasad och fönster till att sköta om taket. Tidigare delar i serien, se www.villaagarna.se.

FASADENS UNDERHÅLLSLISTA:

- ✓ Rensa hängrännor och stuprör, och ta bort buskar och träd som växer mot väggarna.
- ✓ Inspektera att det inte läcker in kring fönsterbleck samt kolla underkanten på panelen – den ska vara oljad och målad.
- ✓ Tvätta bort alger från fasaden.
- ✓ Besiktiga din putsfasad. Knacka försiktigt på väggen. Låter det ihålligt är putsen på väg att lossna. Risk för frostsprängning finns. Kontakta yrkesman.
- ✓ Tätta större sprickor i putsfasaden.
- ✓ Börjar fogarna på tegelstensfasaden vittra utsätts de för alltför mycket fukt. Stoppa tillförseln.
- ✓ Smutsiga tegelstensfasader kan högtryckstvättas.
- ✓ Repor eller rost i stålplåtsfasader målas över.

RENOVERINGSBEHOV
Även en putsad fasad
behöver skötas om för
att undvika skador.

FOTO: MAGNUS RIETZ/BRILJANS

måla om fasaden och på så sätt ge den en ny och fräsch skyddsrock.

Jämfört med träfasad är plast- och plåtfasader relativt underhållsfria. Plastfasaden bleknar dock lätt på grund av solljuset och blir skör med åren. Plåt är tåligare, men mår bra av rengöring då och då.

Tegelfasader är en lisa för många villaägares själar. Men även på denna jämförelsevis underhållsfria fasad är det viktigt att ta bort till exempel mossor. Mossor kan nämligen göra att vatten letar sig in i konstruktionen som då kan drabbas av frostsprängning. Har en tegelsten väl spruckit bör den bytas ut snarast möjligt för att hindra fukten från att leta sig in. Även putsfasader måste målas om då och då, eftersom dessa väggar har en livslängd på 80 till 100 år.

Dags att ta till penseln

Att måla om ett hus tar tid. Räkna med att en hussida kräver tre arbetsdagar, effektiv tid. Dag ett går åt till att tvätta väggen, dag två till att skrapa bort lös färg. Sedan tar det

ungefär en arbetsdag sammanlagt att olja in och fläckmåla renskrapade ytor, grundmåla och färdigmåla (inte allt samma dag förstås, färgerna måste torka mellan strykningarna).

Totalt tar det cirka tolv arbetsdagar i effektiv tid att måla huset. Tur att en vanligt trävilla inte behöver målas om mer än vart 10–15 år! (Sydväggen på husen längs Västkusten kan ibland behöva målas så ofta som vart sjätte år.)

Viktigt att veta är vilken typ av färg huset har målats med tidigare – är det alkyd, akrylat (samma som latex), olja, linolja eller slamfärg? Använd helst samma färgtyp, rådgör annars med en lokal färghandlare. Där kan du även få hjälp att bestämma färgtypen – du kan helt enkelt skrapa loss ett färgprov och ta med till butiken.

– Bästa tiden på året att måla en villa är sen vår och tidig höst. Då är luften tillräckligt varm och torr. Börja inte måla för tidigt på dagen och sluta inte heller för sent: morgon- och kvällsfukt kan leda till att den nymålade ytan blir flammig, säger Lars-Erik Jonsson, vd på Alviks måleri i Stockholm. ♦

Läsvärda länkar:

Branschorganisationen Målaremästarna ger information och tips, www.maleri.se
Råd om färgval för huset, <http://www.alltihenmet.se> under Bygg & renovera, "Fasadfärger som fungerar"

Så mycket kostar det

Grundolja 9 liter, 1 300 kr (50 kvm), **grundfärg 10 liter**, 1 400 kr (60 kvm), **slutstrykningsfärg 10 liter**, 1 830 kr (70 kvm) = **totalkostnad 75 kr/kvm.**

Fotnot: Prisexempel på färgen Bestå för träfasader, från Alcro.

I NÄSTA NUMMER: Måla & fixa dina fönster – allt du behöver veta!